

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Salla Kurikka

Maatilayrityksen yhtiöittämisen esiselvitys

Opinnäytetyö
Syksy 2022
Tradenomi (AMK)

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Tutkinto-ohjelma: Liiketalouden tutkinto-ohjelma

Tekijä: Salla Kurikka

Työn nimi: Maatilayrityksen yhtiöittämisen esiselvitys

Ohjaaja: Tuulia Potka-Soininen

Vuosi: 2022

Sivumäärä: 37

Liitteiden lukumäärä: -

Opinnäytetyö toteutettiin osakeyhtiöittämisen esiselvityksenä toimeksiannon antaneelle yritykselle. Yrityksessä on pohdittu yritysmuodon vaihtoa nykyisestä yksityisestä elinkeinonharjoittajasta osakeyhtiöksi yritystoiminnan laajentamis- ja kehittämissuunnitelmien vuoksi. Yrittäjä halusi lisätietoa lopullisen yhtiöittämisspätöksen tueksi hallinnon ja verotuksen näkökulmista.

Tutkimusongelmana oli, saavutetaanko case-yrityksessä yhtiöittämisellä hallinnollisia tai verotuksellisia etuja verrattuna nykyiseen yritysmuotoon. Tavoitteena oli selvittää yksityisen elinkeinonharjoittajan ja osakeyhtiön keskeisimmät erot tutkimukseen valikoitujen näkökulmien osalta ja pohtia, miten ne vaikuttavat case-yrityksessä. Hallinnollisia eroavaisuuksia tutkittiin vastuunjaon, päätöksenteon, hallintoelinten, palkanmaksun, varojennoston sekä kirjanpitovelvollisuuden osalta. Verotuksen mahdollisia etuja selvitettiin tuloverotuksen osalta.

Tutkimus toteutettiin laadullisena tutkimuksena. Teoreettinen viitekehys koostuu Verohallinnon ohjeistuksesta sekä lainsäädännöstä: laki verotusmenettelystä, maatilatalouden tuloverolaki, osakeyhtiölaki, tilintarkastuslaki sekä tuloverolaki. Analysointivaiheessa veroetuja selvitettäessä hyödynnettiin lisäksi case-yrityksen vuosien 2020–2021 verotustietoja.

Tutkimustuloksissa todetaan, että osakeyhtiöittämisellä ei saavuteta merkittäviä hallinnollisia etuja. Hallinto muuttuisi kokonaisuutta tarkasteltaessa monimutkaisemmaksi ja byrokratian määrä lisääntyisi, mikäli case-yrityksessä päädyttäisiin yhtiöittämiseen. Verotuksen näkökulmasta todetaan, että mikäli toimeksiannon tehnyt case-yritys olisi tarkasteluvuosina ollut osakeyhtiö, olisi se maksanut vähemmän veroja kuin yksityisenä elinkeinonharjoittajana. Etu ei kuitenkaan ollut niin selkeä, että se olisi vaikuttanut yrityksen taloudelliseen tilanteeseen merkittävästi.

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Degree programme: Business Management

Author: Salla Kurikka

Title of thesis: Preliminary analysis of the incorporation of a farm company

Supervisor: Tuulia Potka-Soininen

Year: 2022

Number of pages: 37

Number of appendices: -

The thesis was made for the case company as a preliminary analysis of the impacts of changing its company form from sole trader to limited company. The entrepreneur had been thinking of the change because of the development and expansion of the company's production. The entrepreneur needed more information before making the final decision on corporatization. The study was conducted from an administrative and fiscal perspective.

The research problem was whether it would be possible to achieve, through corporatization, advantages in administration or taxation compared to the current corporate form. The goal was to find out the main differences between sole trader and limited company from the selected perspective and to consider what effects they would have on the case company. Administrative differences were examined in relation to burden-sharing, decision-making, administrative organs, payment of salaries, withdrawal of assets, and accountability. The possible advantages in income taxation were analysed.

The study was conducted as a qualitative study. The theoretical frame of reference consisted of instructions of the Tax Administration and legislation: Taxation Procedure Act, Farm Income Act, Limited Liability Companies Act, Audit Act, and Income Tax Act. The analysis utilized the case company's tax data from 2020–2021.

The results show that limited liability partnership would not bring significant governance benefits. Governance would become more complicated, and the amount of bureaucracy would increase. In taxation, the results show that if the case-company had been a limited company in years 2020–2021, it would have paid less taxes. However, this fiscal advantage was not so big that it would have significantly influenced the financial situation of the company.

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä	1
Thesis abstract	2
SISÄLTÖ	3
Kuva-, kuvio- ja taulukkoluetelo	5
1 JOHDANTO	6
1.1 Tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset.....	6
1.2 Teoreettinen viitekehys ja tutkimusmenetelmä	6
1.3 Maatilojen yritys muodot Suomessa	8
1.4 Opinnäytetyön rakenne	9
2 MAATILAYRITYKSEN OSAKEYHTIÖITTÄMINEN	11
2.1 Hallinto.....	11
2.1.1 Yksityinen elinkeinonharjoittaja	12
2.1.2 Osakeyhtiö.....	14
2.2 Verotus	15
2.2.1 Yksityisen elinkeinonharjoittajan verotus maataloudessa	15
2.2.2 Osakeyhtiön verotus maataloudessa	17
2.2.3 Muuta verotuksessa huomioitavaa	18
2.3 Yhteenveto yksityisen elinkeinonharjoittajan ja osakeyhtiön eroista	19
3 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	22
3.1 Tutkimusmenetelmä	22
3.2 Case-yritys	23
4 TUTKIMUSTULOKSET	24
4.1 Hallinto.....	24
4.2 Verotus	27
5 POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET	31
5.1 Tutkimustulosten yhteenveto.....	31
5.2 Opinnäytetyön arviointi ja jatkotutkimusehdotukset	34
LÄHTEET	35

Kuva-, kuvio- ja taulukkoluetelo

Taulukko 1. Maatalous- ja puutarhayritysten kehitys Suomessa vuosina 2010–2020.	9
Taulukko 2. Yksityisen elinkeinonharjoittajan ja osakeyhtiön hallinnolliset ja verotukselliset eroavaisuudet.	21
Taulukko 3. Esimerkki koontitaulukosta: case-yrityksen taloudellisesta tarkastelusta vuosina 2020–2021 nykytilanteessa yksityisenä elinkeinonharjoittajana sekä vaihtoehtoisesti osakeyhtiönä.	28
Taulukko 4 Esimerkki: case-yrityksen verojen määrän tarkasteluvuosina 2020–2021 yksityisellä elinkeinonharjoittajalla ja osakeyhtiöllä.	29

1 JOHDANTO

1.1 Tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyö toimii esiselvityksenä toimeksiannon antaneelle case-maatilayritykselle, jossa yrittäjä on pohtinut yhtiömuodon vaihtoa nykyisestä yksityisestä elinkeinonharjoittajasta osakeyhtiöksi. Yritysmuodon vaihtomahdollisuudesta on tullut ajankohtaista yritystoiminnan kehittämisen ja laajentamissuunnitelmien vuoksi. Yrittäjä kokee tarvitsevansa lisätietoa lopullisen päätöksenteon tueksi tutkimukseen valikoitujen näkökulmien osalta.

Opinnäytetyöni tutkimusongelma on, saavutetaanko case-yrityksessä yritysmuotoa vaihtamalla verotuksellisia tai hallinnollisia etuja. Tutkimuskysymykset ovat seuraavat:

- Mitkä ovat keskeisimmät hallinnon ja verotuksen erot maataloudessa yksityisen elinkeinonharjoittajan ja osakeyhtiön välillä?
- Miten yrityksen verotus muuttuu, mikäli yhtiömuoto vaihdetaan osakeyhtiöksi ja saavutetaanko vaihdolla verotuksellisia etuja nykytilanteeseen verrattuna?
- Miten yrityksen hallinto muuttuu yritysmuodon vaihtamisen myötä ja saavutetaanko vaihdolla selkeitä etuja?

Tutkimuksen tavoitteena on laatia esiselvitys, joka antaa yrittäjälle tarvittavaa tietoa maatilayrityksen osakeyhtiöittämisestä verotuksen ja hallinnon näkökulmista. Esiselvitys tulee toimimaan case-yrityksessä päätöksenteon tukena, mikäli yhtiöittämistä lähdetään käytännössä eteenpäin viemään. Tulokset eivät ole yleistettävissä vaan niitä voidaan hyödyntää ainoastaan toimeksiannon tehneeseen case-yritykseen.

1.2 Teoreettinen viitekehys ja tutkimusmenetelmä

Teoreettinen viitekehys koostuu Verohallinnon ohjeistuksesta sekä lainsäädännöstä: laki verotusmenettelystä, maatilatalouden tuloverolaki, osakeyhtiölaki, tilintarkastuslaki sekä tuloverolaki. Viitekehyksessä huomioidaan ainoastaan tutkimukselle valitut näkökulmat; verotus ja hallinto.

Tutkimusmenetelmäksi opinnäytetyöhön valikoitui laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus. Laadullisessa tutkimuksessa tutkitaan ihmisistä lähtöisin olevia merkityskokonaisuuksia kuten toimintaa, päämäärien asettamista sekä yhteiskunnan rakenteita (Vilkkä, 2021 s. 118). Tutkimusmenetelmää sovelletaan usein muun muassa asiakasohjeiden, liiketoimintasuunnitelmien ja tutkimusperustaisten kehittämishankkeiden työstämisessä mutta myös toiminnan kehittämisen suunnitteluun, josta tässä työssä on kyse (mts. 179). Laadullinen kehittämistutkimus voi olla joko täysin kvalitatiivista tai yhdistelmä kvantitatiivista ja kvalitatiivista tutkimusta, jollainen tämän opinnäytetyön tutkimus on (Kananen, 2017, s. 49).

Tutkimuksen analysointivaiheessa hyödynnetään case-yrityksen aikaisempien vuosien verotuspäätöksiä. Näiden avulla laaditaan esimerkkilaskelmia, joilla selvitetään minkälaisia verotuksellisia seuraamuksia yhtiöittämisellä voi yrityksessä olla. Verotuksellisesta näkökulmasta selvitetään, vaikuttaako yhtiöittäminen tuloverotukseen sekä tulojen jakautumiseen ansio- ja pääomatuloihin. Verotuksen lisäksi opinnäytetyössä kartoitetaan, minkälaiset vaikutukset osakeyhtiöittämisellä on case-yrityksen toiminnalle hallinnon näkökulmasta. Kartoitus tehdään vertailemalla eroavaisuuksia osakeyhtiön ja yrityksen nykyisen yritysmuodon välillä. Hallinnollisista muutoksista selvitetään keskeiset erot johtamisessa, päätöksenteossa, yrittäjän palkanmaksussa sekä kirjanpidossa. Tulokset esitetään taulukossa 2.

Tutkimustulosten yhteenvedossa luvussa viisi opinnäytetyössä saatuja tutkimustuloksia verrataan verotuksen osalta aikaisempiin tutkimuksiin ja siihen minkälaisiin tuloksiin vastaavanlaisissa case-tutkimuksissa on päästy. Anne Tolonen (2019) on selvittänyt opinnäytetyössään yhtiöittämisen kannattavuutta toimeksiannon antaneella maidontuotantotilalla. Tolosen tutkimuksessa näkökulmana oli verotus. Sirpa-Liisa Linna (2019) on työssään selvittänyt maatilayrityksen yhtiöittämistä sekä sitä, minkälaisissa tilanteissa yhtiöittäminen olisi kannattavaa. Tutkimusta ei ole tehty esiselvityksenä case-yritykselle vaan yhtiöittämistä on pohdittu laajasti yleisellä tasolla. Toimeksiannon maatilayrityksen yhtiöittämisen esiselvitykseen ovat saaneet Jutta Ihalainen ja Riikka Suutari (2019). Heidän opinnäytetyössään tutkittavan aiheen rajaus on ollut laaja ja se on vaikuttanut asetettuihin tutkimuskysymyksiin sekä saatuihin tutkimustuloksiin. Kysymykset, joihin on lähdetty etsimään vastausta liittyvät yhtiöittämisen taloudelliseen kannattavuuteen sekä siihen, milloin

yhtiöittäminen olisi case-yrityksessä järkevää. Tutkimusta on tehty hallinnon, kirjanpidon, verotuksen rasituksen, maataloustukien sekä avustuksien ja eläkejärjestelmien pohjalta.

1.3 Maatilojen yritysmuodot Suomessa

Luonnonvarakeskus Luken mukaan osakeyhtiömuotoisten maatalous- ja puutarhayritysten määrä on kasvanut Suomessa tasaisesti vuodesta 2010 vuoteen 2020 saakka (Luonnonvarakeskus (Luke), i.a.-a). Samalla yksityishenkilöiden omistamien maatalous- ja puutarhayritysten määrä on laskenut joka vuosi.

Taulukossa 1 on taulukoituna maatalous- ja puutarhayritysten määrät Suomessa vuosina 2010–2020 (Luke, i.a.-a) sekä niiden yritysmuodoista yksityiset henkilöt, maatalousyhtiöt, osakeyhtiöt ja muut yhtiömuodot. Osakeyhtiöiden lisääntyessä ja yksityishenkilöiden omistuksessa olevien yritysten vähentyessä maatalousyhtymien määrät ovat heitelleet vuosittain välillä 4 015–4 365. Muiden yhtiömuotoisten yhtiöiden määrät ovat pysyneet alle 300 yrityksessä. Viime vuosikymmenenä tapahtuneen kehityksen perusteella voidaan kuitenkin todeta, että osakeyhtiöiden suosio maatilojen yritysmuotona on kasvanut.

Taulukkoa 1 tutkittaessa tulee huomioida maatalous- ja puutarhayritysten kokonaismäärien vuosittaiset laskut. Eri yritysmuotojen määrien vaihtelut eivät johdu ainoastaan yritysmuotojen vaihdoksista vaan myös siitä, että yrityksiä lopetetaan. Vuosittain keskimäärin yli tuhat maatalous- ja puutarhayritystä lopettaa yritystoimintansa.

Taulukko 1. Maatalous- ja puutarhayritysten kehitys Suomessa vuosina 2010–2020 (Luke, i.a.-b).

Vuosi	Maatalous- ja puutarhayritysten määrä	Yksityiset henkilöt	Maatalousyhtymät	Osakeyhtiöt	Muut yhtiömuodot
2010	59 483	52 381	4 155	665	259
2011	58 283	51 321	4 105	680	257
2012	55 816	48 915	4 165	706	261
2013	54 398	47 545	4 165	755	260
2014	52 775	45 721	4 365	859	291
2015	51 000	44 083	4 287	896	286
2016	49 707	42 899	4 214	914	281
2017	48 562	41 878	4 178	931	272
2018	47 633	41 013	4 086	1 016	268
2019	46 827	40 212	4 046	1 088	265
2020	45 630	39 068	4 015	1 164	251

Maatilayritysten yritysmuotojen vaihdon taustalla eivät ole ainoastaan taloudelliset tai verotukselliset syyt. Maatilojen tuotannon ja toiminnan laajenemisen myötä saattaa syntyä tarve yksityisomaisuuden turvaamisesta ja se onnistuu osakeyhtiössä paremmin kuin toimimalla ammatinharjoittajana (Enroth ym., 2007, s. 7). Osakeyhtiössä yrittäjän kaikki omaisuus ei ole osakeyhtiön omaisuutta. Tuotannon laajentaminen saattaa lisätä yhteistyön tekoa maatilayritysten kesken, mutta samanaikaisesti se aiheuttaa käytännön haasteita esimerkiksi johtamisessa sekä yrityksen hallinnassa. Yhtiöittäminen saattaa joissakin tapauksissa olla keino hallita yrityskoon kasvusta aiheutuvia riskejä ja haasteita (mts. 7).

1.4 Opinnäytetyön rakenne

Opinnäytetyön luku kaksi käsittelee maatilayrityksen osakeyhtiöittämistä. Luvussa avataan yksityisen elinkeinonharjoittajan ja osakeyhtiön väliset hallinnolliset erot yrityksen vastuunjaossa, päätöksenteossa, hallintoelimityksessä, palkanmaksussa, varojennostossa sekä kirjanpitovelvollisuudessa. Lisäksi selvitetään Verohallinnon ohjeistuksen ja lainsäädännön perusteella, miten yritysmuotojen verotus eroaa toisistaan tuloverotuksessa. Taulukossa 2 ovat eriteltynä keskeisimmät verotukselliset sekä hallinnolliset erot yksityisen elinkeinonharjoittajan ja osakeyhtiön välillä.

Luku kolme sisältää valitun tutkimusmenetelmän kuvauksen, tutkimuksen luotettavuuden arvioinnin sekä case-yrityksen esittelyn. Luvussa neljä esitellään laadullisen tutkimuksen pohjalta saadut tutkimustulokset hallinnon ja verotuksen osalta case-yrityksessä. Verotukseen liittyvät case-yrityksen

Opinnäytetyön viimeisessä luvussa pohditaan tutkimustuloksia tutkimuskysymysten ja -ongelman näkökulmasta, kirjataan ylös saatuun tutkimustulokseen perustuvat johtopäätökset sekä annetaan esiselvitys siitä, onko osakeyhtiöittäminen tutkimustulosten perusteella kannattavaa. Lisäksi luvussa ovat myös opinnäytetyön arviointi sekä mahdolliset jatkotutkimusehdotukset.

2 MAATILAYRITYKSEN OSAKEYHTIÖITTÄMINEN

Maatalousyrityksen yhtiöittäminen osakeyhtiöksi voidaan tehdä toimintamuodon muutoksena, jos vaatimuksia liiketoiminnan jatkuvuudesta ja identtisyudesta noudatetaan (Tuloverolaki 1535/1992, 4 luku 24 §). Aiemman liiketoiminnan varojen sekä velkojen tulee siirtyä samoissa kirjanpitoarvoissa perustettavaan osakeyhtiöön ja omistussuhteiden tulee pysyä lähes samoina kuin aikaisemmassa yritysmuodossa. Maa- ja metsätalouden harjoittajan yritysmuodon muuttamisesta osakeyhtiöksi ei ole olemassa yhtiöoikeudellisia säännöksiä (Verohallinto, 2020). Yritysmuodon muutokseen sovelletaan osakeyhtiölain (Osakeyhtiölaki 624/2006) 2 luvun säännöksiä osakeyhtiön perustamisesta.

Yritysmuodon muutos ja sen vaikutukset yritykselle tulee suunnitella ja arvioida huolellisesti (Enroth ym., 2007, s. 11). Osakeyhtiöittäminen kannattavuus perustuu yleensä verotuksellisiin etuihin (mts. 66) mutta toisaalta osakeyhtiön hallinto on tarkemmin säännöstelltyä kuin esimerkiksi yksityisen elinkeinonharjoittajan. Yhtiöittäminen suunnittelu- ja selvitysvaiheessa on huomioitava riskien kartoitus (mts. 74). Mahdollisia riskejä ovat esimerkiksi yrityksen kannattavuuden heikentyminen, muutokset osakeyhtiö- tai verolainsäädännössä sekä maatalouspolitiikassa. Riskien toteutumisen merkitys eri yritysmuodoissa on hyvä arvioida etukäteen, sillä niiden toteutuminen saattaa olla merkittävä tekijä yritysmuodon vaihdon lopullista päätöstä tehdessä.

Pro Agrarian asiantuntijan Olavi Kuja-Lipastin haastattelun (Pulkkinen, 2017) mukaan maatilayrityksen osakeyhtiöittämisellä maataloudesta saadaan luotua selkeä oma kokonaisuus, jolloin liiketalouden kannattavuuden tarkastelu helpottuu ja rahankäyttö selkeytyy. Kuja-Lipastin näkemyksen mukaan osakeyhtiön tarkoin säädelty kirjanpito- ja tilintarkastusvelvollisuus ovat etuja yrityksen johtamiselle.

2.1 Hallinto

Tässä luvussa tutkitaan yksityisen elinkeinonharjoittajan sekä osakeyhtiön hallintoa. Tarkoituksena on selvittää yritysmuotojen välisiä eroja vastuunjaossa, päätöksenteossa, hallintoelimissä, palkanmaksussa, varojennostossa sekä kirjanpitovelvollisuudessa.

2.1.1 Yksityinen elinkeinonharjoittaja

Yksityinen elinkeinonharjoittaja eli toiminimiyrittäjä on luonnollinen henkilö, joka vastaa henkilökohtaisesti harjoittamansa yritystoiminnan sopimuksista, vastuista ja veloista (Suomen yrittäjät, i.a.-b). Tämän yritysmuodon päätöksentekoon liittyy se, että yritystoimintaa koskevat päätökset tehdään yrittäjän toimesta itsenäisesti. Päätöksenteko voi olla joustavaa ja nopeaa mutta vastuu päätöksistä on yrittäjällä. Byrokratian määrä on vähäistä eikä yksityisen elinkeinonharjoittajan yritystoimintaan liity vastaavia hallintoelimiä kuin osakeyhtiön hallintoon (Osakeyhtiölaki 624/2006).

Yksityisen elinkeinonharjoittajan kirjanpitovelvollisuutta tarkasteltaessa todetaan, että yksityinen elinkeinonharjoittaja ei ole kirjanpitolain (1336/1997, 1 luku 1 a §) mukaan kirjanpitovelvollinen harjoittamastaan maataloustuotannosta eikä siten myöskään tilintarkastusvelvollinen (Tilintarkastuslaki, 1141/2015).

Kuten edellä todettiin, kirjanpitolain (1336/1997, 1 luku 1 a §) mukaan maatilataloutta harjoittava henkilö ei ole kirjanpitovelvollinen liiketoiminnastaan. Yksityisen elinkeinonharjoittajan kirjanpitovelvollisuuteen liittyen laki verotusmenettelystä (1558/1995) kuitenkin määrää, että maatilataloutta harjoittava verovelvollinen on toiminnastaan muistiinpanovelvollinen. Tuloista ja menoista on tehtävä sellaiset muistiinpanot, joista pystytään tositteiden perusteella saamaan selville yrityksen tulot ja menot, arvonlisäverojen määrät, verojen perusteet sekä tulonhankintaa varten saadut tuet (Verohallinto, 2017). Maataloutta harjoittavan verovelvollisen tulee edellä mainittujen lisäksi muistiinpanoissaan selvittää

- verovuoden aikana myytyjen maatalous- sekä puutarhatuotteiden, kotieläinten ja tilan tuotantolaitoksen tuotteiden ostajat
- maataloudesta johtuvat saamiset sekä pitkä- ja lyhytaikaiset velat sisältäen selvitykset velkojista, määristä sekä koroista
- verovuoden aikana luovutettujen kotieläinten luovutushinnat tai saadut korvaukset
- verovuoden aikana ostettujen kotieläinten hankintamenot
- rakennusten, rakennelmien, koneiden, kaluston, laitteiden, salaojien, siltojen, patojen ja muiden vastaavien hyödykkeiden hankintamenot, menojäännökset sekä menojäännösten poistot

- työntekijöille ja ennen verovuoden alkua 14 vuotta täyttäneille perheenjäsenille rahana maksetut palkat ennakkoineen, sosiaaliturvamaksuineen ja työnantajasuorituksineen
- verovelvollisen ja puolison työskentely maataloudessa, heidän osuudet nettovarallisuudesta, luovutusvoitoista ja niiden jakautumisesta puolisoiden kesken
- vähennyskelvottomat meno-osuudet maatalon rakennusten, rakennelmien tai niiden osien käytöstä muualla kuin maataloudessa sisältäen selvitykset laskentaperusteista, joilla menot on eritelty maataloudesta
- vähennyskelvottomat meno-osuudet työntekijöiden sekä maatalouden koneiden, kaluston, laitteiden, salaojien, siltojen, patojen ja muiden vastaavien hyödykkeiden osalta muualla kuin maataloudessa sisältäen selvitykset laskentaperusteista, joilla menot on eritelty maataloudesta
- kulkuneuvot ja laskentaperusteet, joilla kulkuneuvoista aiheutuneet menot on jaettu maatalouden kuluiksi ja vähennyskelvottomiksi menoiksi
- peruste tilapäisten työmatkojen aiheuttamien kustannusten vähentämiseen sekä yksityiseen käyttöön kuuluvalla autolla tehtyjen maatalouden matkojen menojen vähentämiseen
- peruste maatalouskäytössä olleiden energiatuotteiden valmisteveron palautuksesta.

Yrityksen muistiinpanoissa tulee olla tieto verovuoden päättyessä tilalla olevista kotieläimistä, maatilatalouden tuloverolain (543/1967) mukaisesta tasausvarauksen perusteesta, CAP-maatilatuliooikeuksien hankintamenoista ja verotuksessa vähennetyistä määristä sekä näistä tukioikeuksista saaduista luovutushinnoista. Muistiinpanoja ja tositteita on säilytettävä kuusi vuotta verovuoden päättymistä seuraavan vuoden alusta saakka lukien (Laki verotusmenettelystä 1558/1995, 2 luku 12 §).

Yksityisen elinkeinonharjoittajan palkanmaksua tarkasteltaessa todetaan, että tuloverolain (1535/1992) mukaan yksityinen elinkeinonharjoittaja ei voi maksaa palkkaa itselleen, puolisolleen tai alle 14-vuotiaalle perheenjäsenelle eikä hän sen vuoksi voi ottaa itselleen luontoisetuja tai vähentää yrityksen verotuksessa henkivakuutusmaksuja. Varojennostoja yksityinen elinkeinonharjoittaja voi tehdä yksityisnostoina yksityistilille.

2.1.2 Osakeyhtiö

Osakeyhtiö on juridisesti itsenäiseksi määriteltävä oikeushenkilö, joka vastuunjaon näkökulmasta vastaa omista sitoumuksistaan ja veloistaan (Osakeyhtiölaki 624/2006). Osakeyhtiön osakkaat sijoittavat yhtiöön pääomaa ja omistavat sen osakkeita. Osakkeenomistajat vastaavat yhtiön sitoumuksista ja velvoitteista siihen sijoittamallaan pääomalla.

Osakeyhtiön hallintoelimet löytyvät osakeyhtiölaista (Osakeyhtiölaki 624/2006). Osakeyhtiöön voidaan valita toimitusjohtaja, jonka tehtävänä on hoitaa juoksevaa hallintoa hallituksen antaman ohjeistuksen mukaisesti. Yhtiön ylin päätöksentekovalta on yhtiökokouksella, joka muodostuu osakkeenomistajista (mt.). Yhtiökokouksen tulee kokoontua kerran vuodessa pakolliseen varsinaiseen yhtiökokoukseen vahvistamaan yhtiön tilinpäätös ja voitonjako sekä valitsemaan hallitus, hallintoneuvosto ja tilintarkastaja. Tarpeen vaatiessa yhtiökokous voi kokoontua myös ylimääräisiin yhtiökokouksiin. Osakeyhtiössä keskeisin toimielin on hallitus, joka johtaa ja edustaa yhtiötä sekä huolehtii yhtiön hallinnosta (Osakeyhtiölaki 624/2006, 6 luku). Osakeyhtiön hallitukseen valitaan 1-5 varsinaista jäsentä, mikäli yhtiöjärjestys ei määrää muuta. Yhtiöjärjestys on osakeyhtiön perustamissopimuksen liite, jossa on mainittava yhtiön nimi, kotipaikka sekä toimiala. Näiden lisäksi yhtiöjärjestykseen voidaan kirjata määräyksiä, joilla voidaan poiketa osakeyhtiön olettamasaännöksistä, täydentää lain säännöksiä tai toistaa niiden sisältö (Puranen, i.a.). Jos hallituksessa on jäseniä alle kolme, on valittava yksi varajäsen (Osakeyhtiölaki 624/2006, 6 luku). Hallitus valitsee hallituksen puheenjohtajan, mikäli jäseniä on useita. Hallituksen kokous on päätösvaltainen, kun jäsenistä yli puolet on läsnä. Puheenjohtajan vastuulla on, että hallitus kokoontuu tarvittaessa. Kokous on kutsuttava koolle hallituksen jäsenen tai yhtiön toimitusjohtajan pyynnöstä. Päätöksenteossa tavallisesti enemmistön mielipide on edustaa yhtiön päätöstä. Äänten mennessä tasan, puheenjohtajan ääni on ratkaiseva. Hallituksen kokouksesta laaditaan pöytäkirja.

Osakeyhtiö on kirjanpitolain (1336/1997) mukaan kirjanpitovelvollinen ja sen on pidettävä kahdenkertaista kirjanpitoa, johon merkitään tositteisiin perustuvat menot, tulot, rahoitustapahtumat ja niiden oikaisu- sekä siirtoerät. Osakeyhtiön tulee tehdä tilikauden päättymisen jälkeen tilinpäätös, joka on kirjanpitoon perustuva yhteenveto tilikaudesta (Kirjanpitolaki 1336/1997). Tilinpäätös tulee vahvistaa varsinaisessa yhtiökokouksessa (Osakeyhtiölaki 624/2006) ja sen tulee sisältää vähintään tuloslaskelman, taseen sekä näiden kahden

liitetiedot (Kirjanpitolaki 1336/1997). Kirjanpitolain mukaan osakeyhtiön tilinpäätös, kirjanpito, toimintakertomus, tililuettelo sekä kirjanpitojen ja aineistojen luettelot on säilytettävä vähintään kymmenen vuotta tilikauden päättymisen jälkeen.

Jos yhtiö ei ole kirjanpitolaissa (1336/1997) määritelty mikro- tai pienyritys, sen tulee laatia myös osakeyhtiölain (624/2006, 8 luku 5 §) mukainen toimintakertomus. Toimintakertomuksessa tulee olla yhtiön osakkeiden määräosakelajeittain, pääomalainojen pääasialliset lainaehdot sekä niiden kuluksi kirjaamaton korko. Toimintakertomus on osakeyhtiön hallituksen esitys toimenpiteistä, jotka koskevat voittoa ja muun vapaan oman pääoman jakamista, mikäli sellaista on jaettavana. Näiden lisäksi kirjanpitolaissa (1336/1997) määrätään, että toimintakertomuksen on kuvattava muun muassa yritystoiminnan kehitystä ja tuloksellisuutta, taloudellista tilannetta sekä merkittäviä riskejä.

Osakeyhtiön varojennostoon liittyen yhtiön varoja voidaan osakeyhtiölain (624/2006, 13 luku) mukaan jakaa osinkoina yhtiön voitosta tai vapaan oman pääoman rahastosta, alentamalla osakepääomaa, lunastamalla tai hankkimalla uusia osakkeita tai purkamalla yhtiö. Yhtiön varoja vähentävä tai ilman liiketaloudellista perustetta velkoja lisäävä liiketapah-tuma, on lainvastaista varojenjakoja. Varojen jaon tulee perustua vahvistettuun tilinpäätökseen. Jakamisessa on huomioitava tilinpäätöksen jälkeen tapahtuneet merkittävät yhtiön taloudellisen aseman muutokset sekä se, että yhtiö ei saa olla maksukyvytön eikä varojen-jako saa aiheuttaa maksukyvyttömyyttä. Osakeyhtiössä palkanmaksu on mahdollista; omistaja voi maksaa itselleen palkkaa mutta se vaikuttaa yrityksen tulokseen (Suomen yrittäjät, i.a.-a).

2.2 Verotus

Tässä luvussa käydään läpi yksityisen elinkeinonharjoittajan ja osakeyhtiön verotusta maataloudessa. Tavoitteena on selvittää, miten yritysmuotojen verotus eroaa toisistaan.

2.2.1 Yksityisen elinkeinonharjoittajan verotus maataloudessa

Tuloverotuksessa on kolme eri tulolähdettä (Verohallinto, 2022b). Elinkeinoiminnan tulolähteeseen kuuluvat liike- ja ammattitoiminta. Maatalouden tulolähteeseen kuuluvat

maatalouden lisäksi sellainen erikoismaatalous sekä maa- tai metsätalouden toiminta, jota ei pidetä elinkeinotoimintana. Kolmas tulolähde on henkilökohtainen tulolähde. Jokaiseen tulolähteeseen sovelletaan omaa tuloverolakia. Maatilayrittäjää, joka ei kasvinviljelyn ja kotieläintuotannon lisäksi harjoita muuta elinkeinotoimintaa, verotetaan maatilatalouden tuloverolain mukaisesti (Verohallinto, henkilökohtainen tiedonanto, 21.2.2022).

Maatalouden puhdas tulo on maataloudesta rahana tai rahanarvoisena etuutena saatujen tulojen ja sen hankkimisesta tai säilytyksestä koituneiden menojen erotus (Maatilatalouden tuloverolaki 543/1967 4 §). Tuloja ovat muun muassa kotieläinten luovutushinnat, koneiden ja laitteiden luovutushinnat, maatalouteen saadut avustukset ja tilan osana olevasta rakennuksesta saadut vuokrat. Vähennyskelpoisia menoja ovat esimerkiksi maataloudessa työskennelleiden henkilöiden palkat, sähkön, siementen, lannoitteiden, kasvisuojeluaineiden, rehujen, polttoaineiden ja voiteluaineiden hankintamenot, kotieläinten hankintamenot, salaojien perusparannusmenot ja tilan rakennusten vakuutusmaksut. Myyntien tai ostojen arvonnäköveron osuutta ei lasketa mukaan puhtaaseen tuloon (Kiviranta & Kiviranta, 2000). Yrittäjä voi vähentää maatalouden puhtaasta tulosta veroilmoituksessa tehdyn tasausvarauksen, joka voi olla enintään 40 prosenttia puhtaasta tulosta ja kuitenkin enintään 13 500 euroa ja vähintään 800 euroa (Maatilatalouden tuloverolaki 543/1967 10 a §).

Maatalouden tulos saadaan vähentämällä puhtaasta tulosta maatalouden velkojen korot ja indeksi- sekä kurssitappiot (Kiviranta & Kiviranta, 2000). Maatalouden tulosta vähennetään yrittäjävähennys, joka on viisi prosenttia. Vähennys lasketaan verovuoden maatalouden tuloksesta, josta on vähennetty aikaisempien vuosien vahvistetut tappiot (Verohallinto, 2019).

Yksityisen elinkeinonharjoittajan tulo jaetaan elinkeinotoiminnan nettovarallisuuden perusteella kahteen tulolajiin, jotka ovat pääoma- ja ansiotulo (Tuloverolaki 1535/1992). Nettovarallisuuteen lisätään 30 prosenttia sellaisista ennakonpidätyksen alaisista palkoista, jotka on maksettu verovuoden päättymistä edeltäneiden 12 kuukauden aikana ja vasta tämän jälkeen tulo jaetaan pääoma- ja ansiotuloksi (Verohallinto, 2016). Nettovarallisuudesta pääomatuloksi lasketaan yleensä 20 prosenttia mutta verovelvollisen vaatimuksesta osuus voi olla myös 10 tai 0 prosenttia (Tuloverolaki 1535/1992). Lasketusta

pääomatulosta maksetaan 30 000 euroon saakka veroa 30 prosenttia ja ylimenevältä osuudelta 34 prosenttia. Mikäli maatalousyrittäjän omistavat aviopuolisot, pääomatulo-osuus jaetaan heidän kesken sellaisten osuuksien mukaan, jotka heillä on nettovarallisuudesta.

Se osa yritystulosta, joka ei ole pääomatuloa, katsotaan ansiotuloksi (Kiviranta & Kiviranta, 2000). Mikäli puoliset harjoittavat yhdessä maataloutta, jaettavan yritystulon ansiotulon osuus jaetaan heidän kesken työpanoksen mukaan (Tuloverolaki 1535/1992 14 §). Ansiotuloa verotetaan progressiivisesti henkilökohtaisen ansiotuloverotuksen veroprosentin mukaan; veroprosentti kasvaa sitä suuremmaksi mitä enemmän tuloja on.

2.2.2 Osakeyhtiön verotus maataloudessa

Osakeyhtiö on itsenäinen verovelvollinen, joten sen saama tulo verotetaan osakeyhtiön tulona. Osakeyhtiön tuloveroprosentti on 20 (Verohallinto, 2021a). Verotettava tulo lasketaan kahden tulolähteen mukaisesti, jotka ovat elinkeinotoiminnan ja maatalouden tulolähde. Kun tulolähteen tulosta vähennetään aiempien verovuosien tappiot, saadaan tuloksena verotettava tulo. Tuloksesta maksetaan tuloveroprosentin mukainen 20 prosentin vero, joka jaetaan valtiolle, kunnalle ja seurakunnalle. Tulolähteiden verotettavat tulot lasketaan yhteen ja niistä vähennetään vähennyskelpoiset menot.

Mikäli osakeyhtiön verotettava tulo jää alle 50 000 euroa, siltä ei peritä yleisradioveroa (Kiviranta & Kiviranta, 2000). Kun verotettava tulo on 50 000, yleisradioveron määrä on 140 euroa ja 50 000 euroa ylittävältä osalta määrä on 0,35 prosenttia. Kuitenkin maksimissaan 3 000 euroa. Yleisradiovero on vähennyskelpoinen meno.

Jos osakeyhtiön osakas saa yhtiöstä osinkoja, niistä maksetaan veroa. Listaamattomasta osakeyhtiöstä saatu osinko jakautuu pääoma- ja/tai ansiotulona verotettavaan tuloon sekä verottomaan tuloon (Verohallinto, 2022a). Matemaattinen arvo on Verohallinnon laskema osakkeen arvo, joka perustuu yhtiön edellisen vuoden päättyneeseen tilikauden taseeseen. Jos osingon määrä on enintään 8 prosenttia osakkeiden matemaattisesta arvosta, kyse on pääomatulo-osingosta. Jos pääomatulo-osinko on enintään 150 000 euroa, siitä on 25 prosenttia veronalaista pääomatuloa ja loput 75 prosenttia verotonta tuloa. Osingon

150 000 euroa ylittävää osaa verotetaan siten, että 85 prosenttia on veronalaista pääomatuloa ja 15 prosenttia on verotonta. Pääomatulon veroprosentti on 30 000 euroon saakka 30 prosenttia ja ylittävältä osalta 34 prosenttia kuten aiemmin on todettu.

Mikäli osingon määrä ylittää kahdeksan prosenttia osakkeiden matemaattisesta arvosta, ylittävää osaa sanotaan ansiotulo-osingoksi. Siitä 75 prosenttia on veronalaista progressiivisesti verotettavaa ansiotuloa ja loput 25 prosenttia on puolestaan verotonta tuloa.

2.2.3 Muuta verotuksessa huomioitavaa

Verohallinnon mukaan maatilayritysten yhtiömuodon vaihtaminen on usein ajankohtaista esimerkiksi silloin, kun yritykseen tulee mukaan uusia omistajia tai yrityksen toiminta laajenee (Verohallinto, 2021b). Vaikka toimintamuodon vaihtaminen vaikuttaa yrityksen verotukseen, muutos maataloudenharjoittajasta osakeyhtiöksi ei aiheuta seuraamuksia varainsiirtoverossa. Verohallinnon (mt.) ohjeistuksen mukaisesti yritystoimintaan liittyvän omaisuuden siirto perustettavaan osakeyhtiöön on vapaa varainsiirtoverosta, mikäli muutos maataloudenharjoittajasta osakeyhtiöksi täyttää tuloverolaissa määritetyt vaatimukset. Mikäli maa- tai metsätalouden harjoittaja jatkaa toimintaansa perustamalla osakeyhtiön, jossa hän on osakkeiden merkitsijä ja aikaisemman toiminnan varat ja velat siirretään samanarvoisina jatkavaan yhtiöön, muutos on tuloverolain mukaan verovapaa (Verohallinto, 2021b). Yhtiöittämistä tehdessä yrityksen omistajissa ei saa tapahtua merkittäviä muutoksia mutta verotuksellisesti tarkasteltuna osakkeiden omistusosuuksien jakautumisella ei ole osakeyhtiöittämisessä merkitystä, mikäli yrittäjäpuolisot merkitsevät perustettavan yhtiön kaikki osakkeet (mt.). Jos yritysmuotoa vaihtaessa toimintaan mukaan tulee muita osakkaita, vaihdosta saattaa tulla veroseuraamuksia.

Verohallinnon (2021b) ohjeistuksen mukaan yritysmuodon muutoksessa edellytetään jatkuvuusperiaatetta ja identtisyuden säilymistä eli tulonhankintaan liittyvän toiminnan ja siihen käytettävän omaisuuden tulee jatkua uudessa toimintamuodossa pääpiirteittäin samanlaisena kuin edeltävässä. Tulonhankinnan kannalta maatalousmaata eli peltoja ja tuotantorakennuksia kuten navettaa tai sikalaa pidetään yleensä niin keskeisinä, että identtisyuden säilyvyyden vuoksi ne on pääosin siirrettävä perustettavaan yhtiöön. Yrittäjän tai hänen perheensä käytössä oleva asunto tai vapaa-ajan asunto talousrakennuksineen

eivät ole maatalouden varoja eikä niitä sen vuoksi voida siirtää perustettavaan osakeyhtiöön ilman veroseuraamuksia.

Yritysmuotoa vaihdettaessa osakeyhtiöksi yrittäjän tulee huolehtia siitä, että hänen yrityksensä poistetaan tarpeettomiksi jäävistä Verohallinnon rekistereistä, joita ovat arvonlisäverovelvollisten rekisteri, ennakoperintärekisteri ja työnantajarekisteri (Verohallinto, 2021b). Perustettavasta osakeyhtiöstä tulee antaa kaupparekisteriin maatalouden veroilmoitus merkitsemispäivään saakka. Osakeyhtiön tulee huolehtia ennakoverojen hausta. Osakeyhtiötä edeltäneen yritysmuodon verovuosi päättyy osakeyhtiön merkitsemispäivään kaupparekisterissä ja osakeyhtiön verovuoden ensimmäinen päivä on osakeyhtiön kaupparekisterin merkitsemispäivä (mt.). Rekisteröintipäivän liiketapahtumat siirretään yrittäjän päätöksestä joko osakeyhtiön tai edeltävän yritysmuodon verotukseen. Arvonlisäveroilmoituksen anto ja mahdollisen arvonlisäveron maksu on suoritettava toiminnan muutoskuukautta toisena seuraavan kuukauden 12. päivänä. Perustettavasta osakeyhtiöstä saa Y-tunnuksen osakeyhtiön Y1-perustamisilmoituksen perusteella.

2.3 Yhteenveto yksityisen elinkeinonharjoittajan ja osakeyhtiön eroista

Taulukko 2 havainnollistaa tiivistäen keskeisimmät verotukselliset sekä hallinnolliset erot yksityisen elinkeinonharjoittajan ja osakeyhtiön välillä. Hallinnolliset eroavaisuudet yksityistä elinkeinonharjoittajaa ja osakeyhtiötä vertaillen ovat selkeät. Yksityisellä elinkeinonharjoittajalla ei ole erillisiä hallintoelimiä, kun taas osakeyhtiössä yhtiökokous ja hallitus toimivat yhtiötä hallinnoivina eliminä.

Vastuunjaon eroavaisuuksia tarkasteltaessa todetaan taulukon 2 perusteella, että yksityinen elinkeinonharjoittaja vastaa henkilökohtaisesti yritystoimintansa sopimuksista, vastuista ja veloista. Osakeyhtiössä puolestaan yhtiö vastaa omista sitoumuksistaan ja veloistaan. Osakkeenomistajat eivät vastaa henkilökohtaisesti yhtiön sitoumuksista ja veloista vaan ainoastaan yhtiöön sijoittamansa pääoman verran. Taulukon mukaan yksityisen elinkeinonharjoittajan päätöksentekoon ei liity vastaavanlaisia päätöksentekoelimiä kuin osakeyhtiön päätöksentekoon. Yksityisenä elinkeinonharjoittajana toimiva yrittäjä tekee yritystään koskevat päätökset itsenäisesti. Osakeyhtiössä ylin päätöksenteon valta on yhtiökokouksella.

Yksityinen elinkeinonharjoittaja ei ole kirjanpitovelvollinen mutta hänellä on muistiinpanovelvollisuus liiketoiminnastaan (taulukko 2). Osakeyhtiö on sekä kirjanpitovelvollinen. Osakeyhtiön on pidettävä liiketoiminnastaan kahdenkertaista kirjanpitoa.

Kuten taulukosta 2 näkee, varojennosto tehdään yksityisenä elinkeinonharjoittajana yksityisnostoina. Osakeyhtiöissä jako on laillista vain voiton osinkoina, vapaan oman pääoman rahastosta, osakepääoman alentamisesta, omien osakkeiden hankinnasta/lunastamisesta tai yhtiön purkamisesta. Yksityinen elinkeinonharjoittaja ei voi maksaa itselleen varsinaista palkkaa. Mikäli osakeyhtiössä maksetaan yrittäjälle palkkaa, verotetaan se yrittäjän ansiotulona hänen henkilökohtaisen veroprosenttinsa mukaisesti.

Opinnäytetyön taulukon 2 sekä luvun 2.2 perusteella osakeyhtiömuotoisen maatalousyrityksen verotus on yksinkertaisempaa kuin yksityisen elinkeinonharjoittajan. Yksityisenä elinkeinonharjoittajana harjoitettavaa maataloutta verotetaan maatilatalouden tuloverolain (Maatilatalouden tuloverolaki 543/1967) mukaisesti. Verotusta varten tulee selvittää maatalouden puhdas tulo, josta yrittäjävähennyksen lisäksi voidaan vähentää mahdollinen ta-sausvaraus sekä maatalouden tulos, joka lasketaan puhtaan tulon perusteella. Osakeyhtiössä verotettava tulo lasketaan kahden tulolähteen, elinkeinotoiminta ja maatalous, perusteella (Verohallinto, 2021a). Verotettavan tulon tuloveroprosentti on 20.

Taulukko 2. Yksityisen elinkeinonharjoittajan ja osakeyhtiön hallinnolliset ja verotukselliset eroavaisuudet.

	Yksityinen elinkeinonharjoittaja	Osakeyhtiö
Hallintoelimet	Ei erillisiä hallintoelimiä.	Yhtiökokous ja hallitus (tarvittaessa tilintarkastaja).
Vastuunjako	Vastaa henkilökohtaisesti harjoittamansa yritystoiminnan sopimuksista, vastuista ja veloista.	Vastaa omista sitoumuksista ja veloista. Osakkeenomistajat vastaavat yhtiön sitoumuksista ja velvoitteista siihen sijoittamallaan pääomalla.
Päätöksenteko	Yrittäjä tekee päätökset itsenäisesti.	Ylin päätösvalta yhtiökokouksella.
Kirjanpitovelvollisuus	Ei kirjanpitovelvollisuutta; muistiinpanovelvollisuus.	Kirjanpitovelvollinen; kahdenkertainen kirjanpito.
Varojennosto	Varojen siirto yksityisnostoina.	Varojen jako on laillista vain osinkoina voitosta tai vapaan oman pääoman rahastosta, osakepääoman alentamisesta, omien osakkeiden hankinnasta tai lunastamisesta, yhtiön purkamisesta.
Palkanmaksu	Ei voi maksaa palkkaa itselleen.	Yrittäjän palkkaa verotetaan ansiotulona henkilökohtaisen veroprosentin mukaisesti.
Tuloverotus	Kolme tulolähdettä, joiden mukainen verotettava tulo jaetaan ansio- ja pääomatuloksi nettovarallisuuden perusteella. Maatalouden verotus maatalouden tuloverolain mukaisesti.	Verotus EVL- ja MVL-tulolähteittäin. Tuloveroprosentti on 20.

3 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

3.1 Tutkimusmenetelmä

Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus vastaa kysymyksiin miksi, miten ja millainen (Heikkilä, 2014). Laadullinen tutkimus pohjautuu pieneen tutkittavien määrään ja sen tavoitteena on ymmärtää asioita tai ilmiöitä. Kvalitatiivinen tutkimus sopii esimerkiksi toiminnan kehittämisen suunnitteluun ja sen vuoksi tämä valikoitui tämän opinnäytetyön tutkimusmenetelmäksi. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tutkitaan ihmisistä lähtöisin olevia merkityskokonaisuuksia ja nämä kokonaisuudet voivat olla esimerkiksi toimintaan, päämäärien asettamiseen tai yhteiskunnan rakenteisiin liittyviä (Vilkkä, 2021, s. 118). Tutkimuksen tavoite on saada tutkittavasta ilmiöstä kokonaisvaltainen ymmärrys tutkimukseen valikoidut näkökulmat huomioiden. Kuten Jorma Kananen (2021, s. 33) toteaa, toisin kuin määrällisessä tutkimuksessa, laadullisessa ei pyritä yleistämään tutkittavaa asiaa vaan saadut tulokset pätevät ainoastaan kohdetapaukseen. Laadullinen tutkimus voi kohdistua muutamaa havaintoyksikköön mutta tässä työssä kohdennus on rajattu case-yritykseen. Laadullinen kehittämistutkimus on joko pelkästään laadullista tutkimusta tai yhdistelmä määrällistä ja laadullista tutkimusta, kuten tämä opinnäytetyö (mts. 49). Tässä opinnäytetyössä yrittäjä saa laadullisen kehittämistutkimuksen lopputuloksena esiselvityksen, jota he voivat hyödyntää tiedonlähteenä sekä päätöksenteon tukena yritysmuodon muutoksessa. Esiselvityksen laatimisessa hyödynnetään yrityksen aikaisempien vuosien verotuspäätöksiä, joiden pohjalta laaditaan esimerkkilaskelmia verotuksellisten hyötyjen selvittämiseksi.

Laadullinen tutkimusprosessi etenee vaiheittain. Opinnäytetyön tutkimusongelma muutetaan tutkimuskysymyksiä, joihin etsitään vastausta tutkijan keräämän aineiston tai valmiiden, olemassa olevien aineistojen avulla (Kananen, 2017, s. 51). Tutkija on aineiston kerääjä ja aineistoa kerätään monista eri lähteistä huomioiden tutkittavat näkökulmat (mts. 34). Aineistonkeruumenetelmiä ovat primääriset menetelmät eli havainnointi, haastattelut ja kyselyt sekä sekundääriset eli dokumentit. Tässä tutkimuksessa case-yrityksen tietoihin liittyvä aineisto kerätään case-yrityksen yrittäjältä ja teoreettisen viitekehyksen osuus muun muassa Verohallinnon ohjeistuksista sekä ajantasaisesta lainsäädännöstä huomioiden verotuksellinen ja hallinnollinen näkökulma. Opinnäytetyössä yhdeksi aineistoksi tarvitaan dokumentteja eli case-yrityksen aikaisempien vuosien verotuspäätöksiä, että

yhtiöittäminen verotuksellista näkökulmaa voidaan analysoida. Aineiston keruulla saadun aineiston analysointi määrittää sen, milloin kerätty aineisto on riittävä eli milloin tutkimusongelma on ratkennut ja tutkija kokee ymmärtävänsä tutkittavan ilmiön (mts. 35). Tässä tutkimuksessa kerättyä aineistoa analysoidaan asetettujen tutkimuskysymysten pohjalta ja pyritään etsimään tietoa osakeyhtiöittäminen verotuksellisista ja hallinnollisista näkökulmista. Analysoinnin jälkeen voi seurata uusi aineistonkeruuvaihe, mikäli tarvitaan täydennystä tai esiin nousee uusi, tutkimuksen lopputuloksen kannalta oleellinen kysymys (mts. 133).

3.2 Case-yritys

Tutkimuksen toimeksiannon tehnyt maatilayritys sijaitsee Jalasjärvellä. Yrityksen tämänhetkiset tuotantosunnat ovat kasvinviljely, sianlihantuotanto ja emolehmätuotanto. Näiden lisäksi yrittäjä myy maatalouden sesonkiaikoina koneurakointipalveluita muille alueen maatilayrityksille sekä tekevät erilaisia maatalouden koneiden, laitteiden ja rakennusten korjaus- ja tilaustöitä ympäri vuoden. Tulevaisuudessa tavoitteena on lisätä koneurakointia, kasvattaa ostoilla peltopinta-alaa sekä laajentaa vuonna 2021 aloitettua emolehmätuotantoa.

Yritys on yritysmuodoltaan yksityinen elinkeinonharjoittaja. Nykyinen yrittäjä on ostanut maatalousyrityksen kaksivaiheisella sukupolvenvaihdoksella vuonna 2015. Yrittäjä työskentelee kokoaikaisesti tilalla. Yrityksessä ei ole palkattua ulkopuolista työvoimaa.

4 TUTKIMUSTULOKSET

Tässä luvussa tarkastellaan, miten yritysmuodon vaihtaminen yksityisestä elinkeinonharjoittajasta osakeyhtiöksi vaikuttaisi opinnäytetyön toimeksiannon antaneen maatilayrityksen toimintaan. Tarkastelun kohteena ovat tutkimukselle valikoidut hallinnon ja verotuksen näkökulmat. Salaisena pidettävässä liitteessä 1 on esitetty tämänhetkisen yritysmuodon verotustietoja tuloverotuksesta. Liitteessä tietoja verrataan tilanteeseen, jossa case-yritys olisikin osakeyhtiö; miten verotus edellä lueteltujen verolajien kohdalla muuttuisi. Saadut tulokset avataan ilman lukuja opinnäytetyön luvussa 4.2.

4.1 Hallinto

Osakeyhtiölaki (Osakeyhtiölaki 624/2006) määrittelee osakeyhtiön hallintoon liittyvät asiat, jotka eroavat jonkin verran case-yrityksen nykyisestä yritysmuodosta yksityisestä elinkeinonharjoittajasta. Suurimmat eroavaisuudet löytyvät palkanmaksusta, hallintoelimistä sekä siten myös päätöksenteosta.

Osakeyhtiölain (mt.) mukaan hallituksessa tulee olla 1–5 varsinaista jäsentä sekä puheenjohtaja, mikäli jäseniä on useita. Mikäli case-yritys olisi osakeyhtiö, sen hallintoelimet muodostuisivat seuraavalla tavalla: yrittäjä ja yrittäjäpuoliso olisivat hallituksen varsinaiset jäsenet ja varsinaisten jäsenten määrän jäädessä alle kolmen, täytyisi valita myös varajäsen. Varajäsenen tehtävään voidaan valita esimerkiksi lähisuvusta henkilö, joka täyttää kelpoisuusvaatimukset (Osakeyhtiölaki 624/2006, 6 luku 4 a §). Osakeyhtiön toimitusjohtajana toimisi hallituksen päätöksellä yrittäjä itse. Hänen vastuullaan olisi hoitaa juokseva hallinto osakeyhtiön hallituksen ohjeistuksen mukaisesti sekä raportoida yhtiön toiminnasta hallitukselle. Lain mukaisesti järjestetty kirjanpito ja luotettava varainhoito olisivat myös toimitusjohtajan työtehtäviä. Case-yrityksessä kirjanpito on ulkoistettu tilitoimistolle.

Yhtiökokouksen muodostaisivat yrityksen osakkeenomistajat eli yrittäjä ja yrittäjäpuoliso. Osakeyhtiölain (624/2006) mukaan hallituksen koolle kutsuman yhtiökokouksen tulee koontua vähintään kerran vuodessa varsinaiseen yhtiökokoukseen, joka on pidettävä puolen vuoden sisällä tilikauden päättymisestä. Osakkaanomistajan tai hallituksen vaatiessa on mahdollista järjestää ylimääräinen yhtiökokous. Yhtiökokouksen kokouskutsun

toimituksesta määrätään osakeyhtiölain viidennessä luvussa (Osakeyhtiölaki 624/2006, 5. luku). Kirjallinen kutsu on lähetettävä vähintään viikkoa ennen yhtiökokousta. Mahdolliset päätösehdotukset, tilinpäätös sekä toimintakertomus on oltava vähintään viikkoa ennen yhtiökokousta osakkeenomistajien nähtävänä. Yhtiökokous valitsee kokoukselle puheenjohtajan, jonka tulee huolehtia ääniluettelon ja kokouspöytäkirjan laatimisesta (mt.). Pöytäkirjaan tulee kirjata tehdyt päätökset sekä mahdollisten äänestysten tulokset. Sekä puheenjohtaja että kokouksen alussa valittu pöytäkirjan tarkastaja allekirjoittavat valmiin pöytäkirjan. Case-yrityksen tapauksessa varsinaisessa yhtiökokouksessa tulee päättää tilinpäätöksen vahvistuksesta, taseesta selviävän voiton käytöstä, vastuuvapauden myöntämisestä hallitukselle ja hallituksen valitsemisesta.

Tällä hetkellä yrityksen päätöksenteosta vastaa yrittäjä itse. Päätöksenteko on nopeaa ja joustavaa verrattuna osakeyhtiömuotoisen yrityksen päätöksentekoon. Osakeyhtiölain (624/2006) mukaan yhtiön hallitus ja yhtiökokous, eli tässä tapauksessa yrittäjä ja yrittäjäpuoliso, tekevät yhtiön toimintaa koskevat päätökset. Hallituksella on yleistoimivalta; se vastaa hallinnosta, yhtiön kirjanpidosta ja varainhoidosta sekä näiden kaikkien asianmukaisesta järjestämisestä. Hallituksen kokouksista tulee laatia pöytäkirjat, jotka puheenjohtaja sekä case-yrityksen toinen yrittäjä hallituksen jäsenenä allekirjoittavat.

Päätöksenteko ei tutkimuksen toimeksiannon tehneessä yrityksessä tulisi merkittävästi muuttumaan osakeyhtiöittämissä myötä, vaikka päätöksentekoon liittyvän byrokratian määrä lisääntyisi. Käytännön tasolla byrokratian määrän lisääntyminen tarkoittaa case-yrityksessä yhtiökokouksen ja hallituksen kokousten järjestämistä sekä näiden kokousten pöytäkirjojen laatimista. Toisaalta voidaan katsoa, että pöytäkirjat helpottavat yrityksen toimintaa: tehdyt päätökset voi aina jälkikäteen tarkistaa pöytäkirjoista.

Koska yksityinen elinkeinonharjoittaja ei voi maksaa itselleen varsinaista palkkaa, hoideaan palkanmaksu sekä varojennosto yrityksessä tällä hetkellä varojen siirtona yritystililtä yksityistilille. Mikäli yritysmuoto vaihdetaan osakeyhtiöksi, tämä käytäntö ei enää ole osakeyhtiölain (624/2006) perusteella mahdollista. Osakeyhtiössä yrittäjälle maksettu palkka verotetaan hänen ansiotulonaan henkilökohtaisen veroprosentin mukaan.

Maataloudessa yksityinen elinkeinonharjoittaja vastaa koko yritystoiminnasta omalla henkilökohtaisella omaisuudellaan. Case-yrityksessä yrityksen omaisuudeksi lasketaan perheen asuinkiinteistö, maatalouskoneet ja -laitteet, pellot, metsät, tuotantorakennukset, varastorakennukset, kuivaaja sekä tuotantoeläimet. Osakeyhtiössä asuinkiinteistö jätettäisiin yrityksen omaisuuden ulkopuolelle. Koska se ei ole yrityksen tulonhankintaan liittyvää keskeistä omaisuutta, Verohallinnon (2021b) vaatimat jatkuvuusperiaatteen ja identiteetin säilymisen edellytykset täytyisivät yhä. Asuinkiinteistön jättäminen yksityiseksi omaisuudeksi on osa yrityksen taloudellisten riskien hallintaa, sillä osakeyhtiössä yrittäjä on vastuussa yrityksen velvoitteista ja sopimuksista ainoastaan siihen sijoittamansa pääoman verran. On kuitenkin mahdollista, että rahoittaja vaatii yrittäjän asuinkiinteistön asettamista kiinteistökiinnitykseksi rahoituksen vakuudeksi.

Case-yritys ei ole nykytilanteessa kirjanpitovelvollinen, sillä yksityinen elinkeinonharjoittaja harjoittaa liiketoimintanaan maataloutta (Kirjanpitolaki 1336/1997, 1 luku 1 a §). Sen sijaan yritys on tällä hetkellä yritystoiminnastaan muistiinpanovelvollinen sillä tavoin kuin laissa verotusmenettelystä (1558/1195) määrätään. Yrittäjä toimittaa yritystoimintaansa liittyvät tositteet tilitoimistoon, jossa hoidetaan yrityksen kirjanpito sekä veroilmoituksen laatiminen. Osakeyhtiössä tulee olla kahdenkertainen kirjanpito (Kirjanpitolaki 1336/1997, 1 luku 2 §). Kuten aiemmin on todettu, osakeyhtiössä tulee tilikauden päättyessä laatia yhtiökokouksen vahvistettavaksi tilikauden yhteenveto eli tilinpäätös. Case-yrityksen tapauksessa kirjanpito ei muutu yrittäjän näkökulmasta työläämmäksi osakeyhtiöittämissä jälkeen, sillä tositteet tulee toimittaa samalla tavoin tilitoimistoon kuin tälläkin hetkellä. Sen sijaan esimerkiksi tilinpäätökseen liittyvien peruskäsitteiden ja lukujen ymmärtäminen olisi yrittäjille hyödyllistä, sillä ne ovat merkittäviä taloudellisia tietoja yritystoimintaa kehitettäessä ja laajentaessa. Huolellisesti laaditusta kirjanpidosta on hyötyä investointien ja yrityksen kehittämisen suunnittelussa, oli kyseessä sitten yksityinen elinkeinonharjoittaja tai osakeyhtiö. Arto Hiltusen PowerPoint-esityksessä (2019) mainitaan, että osakeyhtiön kahdenkertainen kirjanpito on hyvä mahdollisuus tarjota sidosryhmille, kuten yrityksen rahoittajille, laadukasta ja tarkkaa tietoa yrityksen taloudellisesta tilanteesta.

4.2 Verotus

Case-yrityksen tapauksessa yhtiöittäminen on mahdollista tehdä ilman seuraamuksia varainsiirtoverossa, sillä jatkuvuusperiaatteeseen ja identtisuuden säilymiseen liittyvät edellytykset täyttyvät. Tulonhankintaan liittyvä yritystoiminta jatkuu osakeyhtiössä samalla tavoin kuin tällä hetkellä yksityisenä elinkeinonharjoittajana toimiessa. Omaisuudesta pelot, kivi- ja metsämaat sekä maatalouden yritystoimintaan liittyvät varastorakennukset siirretään perustettavaan osakeyhtiöön. Perheen käytössä oleva asunto ei siirry osakeyhtiöön. Velat siirtyvät yksityiseltä elinkeinonharjoittajalta samanarvoisina perustettavaan osakeyhtiöön eikä omistussuhteissa tapahdu merkittäviä muutoksia.

Verotuksellisesta näkökulmasta selvitetään osakeyhtiöittämisen vaikutukset tuloverotukseen verrattuna nykyhetkeen, kun yritys harjoittaa liiketoimintaa yksityisenä elinkeinonharjoittajana. Veroetujen selvitystä ja laskentaa tehdään vuosilta 2020–2021. Lähteinä käytetään case-yrityksen yrittäjältä saatuja tietoja: maatalouden veroilmoitus 2020, maatalouden veroilmoitus 2021, päätös ennakkoverosta 2021, verotustodistus 2020 sekä verotuspäätös tuloverosta vuosilta 2020 ja 2021. Yrittäjän asuinkiinteistön pinta-ala haettiin Vero.fi-sivustolta Omavero-palvelusta. Yksityisottojen kokonaismäärät tarkasteluvuosilta on laskettu yrityksen tilioitteista. Taulukko 3 toimii esimerkkinä siitä, miten edellä mainitut case-yrityksen tiedot on koottu taulukkomuotoon. Tarkat luvut sisältä taulukko sekä taulukkoon liittyvä kirjallinen aineisto löytyvät salassa pidettävästä liitteistä.

Taulukosta 3 todetaan, että Kurikan ja sen seurakunnan tuloveroprosentti on vertailuvuosina pysynyt samana (Verohallinto, 2021c). Koontitaulukon yksityisen elinkeinonharjoittajan tiedoista samansuuruisina osakeyhtiön sarakkeisiin siirretään summat liikevaihdosta ja maatalouden tuloksesta. Nämä tiedot huomioidaan samanarvoisina tuloverotuksen eroavaisuuksia tarkasteltaessa yksityisen elinkeinonharjoittajan ja osakeyhtiön välillä.

Taulukko 3. Esimerkki koontitaulukosta: case-yrityksen taloudellisesta tarkastelusta vuosina 2020–2021 nykytilanteessa yksityisenä elinkeinonharjoittajana sekä vaihtoehtoisesti osakeyhtiönä.

	Vuosi 2020		Vuosi 2021	
	Yksityinen elinkeinonharjoittaja	Osakeyhtiö	Yksityinen elinkeinonharjoittaja	Osakeyhtiö
Liikevaihto				
Yrittäjälle maksettava nettopalkka (brutto)				
Maatalouden tulos				
Verotettava tulo (palkkaotkaisu huomioden)				
josta pääomatuloa				
josta verotettavaa ansiotuloa valtionverotuksessa				
josta verotettavaa ansiotuloa kunnallisverotuksessa				
Kunnan ja seurakunnan tuloveroprosentti				

Taulukko 4 on esimerkki taulukosta, johon on koottu edellisen taulukon tietojen pohjalta case-yritykselle lasketut verojen määrät tutkimuksen tarkasteluvuosina 2020–2021. Taulukossa on eritelty vuosittain tarkasteltavat yritysmuodot; yksityinen elinkeinonharjoittaja ja osakeyhtiö. Tarkat taloudelliset luvut sisältävä taulukko löytyy salassa pidettävästä liitteestä.

Taulukko 4 Esimerkki: case-yrityksen verojen määrän tarkasteluvuosina 2020–2021 yksityisellä elinkeinonharjoittajalla ja osakeyhtiöllä.

	Vuosi 2020		Vuosi 2021	
	Yksityinen elinkeinonharjoittaja	Osakeyhtiö	Yksityinen elinkeinonharjoittaja	Osakeyhtiö
Pääomatulo-vero				
Ansiotulovero				
Kunnallisvero (21%)				
Kirkollisvero (1,75%)				
Tulovero				
Yrittäjän palkastaan vero				
Yrittäjän palkastaan maksama kunnallisvero (21%)				
Yrittäjän palkastaan maksama kirkollisvero (1,75%)				
Verot yhteensä				
Yritysmuotojen välinen erotus				

Osakeyhtiöstä voidaan maksaa palkkaa myös osinkotuloina. Osakeyhtiölaki (624/2006, 13 luku) määrittelee, miten osinkojen jako on mahdollista. Lain mukaan osinkoa jaetaan osakeyhtiön voittovaroista yhtiökokouksen tekemällä päätöksellä. Jakoa ei saa tehdä, mikäli jakopäätöstä tehtäessä tiedetään, että yhtiö on maksukyvytön tai osinkojen jako tulee aiheuttamaan yhtiölle maksukyvyttömyyden. Osinkojen jaon tulee perustua viimeisimpään yhtiön vahvistettuun tilinpäätökseen (mt.).

Luonnollisen henkilön osakeyhtiöstä saama osinko jaetaan pääoma- ja ansiotulo-osinkoon ja tämä jako perustuu saajan omistamien osakkeiden matemaattiseen arvoon (Verohallinto, 2022a). Matemaattiselle arvolle tulee laskea vuotuinen tuotto, joka on kahdeksan prosenttia. Verohallinnon ohjeistuksen mukaan osingon saajan pääomatulo-osinko on 150 000 euron rajaan saakka veronalaista pääomatuloa siten, että osingosta 25 prosenttia on veronalaista pääomatuloa ja 75 prosenttia verovapaata tuloa. Osinkojen verotusta selvitettyä 150 000 euron rajan täyttymistä arvioitaessa tulee huomioida osingon saajan

muistakin yhtiöistä saamat pääomatulojen osingot (mt.). Vuotuisen tuoton ylittävän osuuden osinko on ansiotuloa, josta 75 prosenttia verotettavaa ansiotuloa ja loput 25 prosenttia tulosta on verovapaata. Case-yrityksen mahdollisuutta maksaa palkan sijasta osinkoja käsitellään salassa pidettävässä liitteessä. Liitteessä tutkitaan myös, miten ansiotulon ja osingon verotus eroaa toisistaan case-yrityksen yrittäjän tapauksessa.

5 POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET

5.1 Tutkimustulosten yhteenveto

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, saavutettaisiinko toimeksiannon antaneessa yrityksessä hallinnollisia ja verotuksellisia etuja, mikäli nykyinen yritysmuoto yksityinen elinkeinoharjoittaja muutetaan osakeyhtiöksi. Hallinnollisiksi näkökulmiksi valikoituivat vastuunjako, päätöksenteko, hallintoelimet, palkanmaksu, varojennosto sekä kirjanpitovelvollisuus. Yrittäjä tahtoi selvityksen näistä näkökulmista, sillä niiden tiedetään eroavan merkittävästi yksityisen elinkeinoharjoittajan ja osakeyhtiön välillä. Verotuksellisia eroavaisuuksia tutkittiin tuloverotuksen kohdalla.

Tutkimustulosten perusteella voidaan todeta, että yritysmuodon vaihtaminen nykyisestä yksityisestä elinkeinoharjoittajasta osakeyhtiöksi ei aiheuta merkittäviä hallinnollisia etuja. Yrityksen hallinnollista kokonaisuutta arvioitaessa haittana todetaan, että osakeyhtiön hallinnointi on monimutkaisempaa kuin yksityisen elinkeinoharjoittajan. Osakeyhtiölaki (624/2006) määrittää tarkasti osakeyhtiössä tarvittavat hallintoelimet sekä niiden tehtävät. Vastaavia elimiä ei ole määritelty yksityisen elinkeinoharjoittajan yritystoiminnalle. Kyseiset hallintoelimet vastaavat osakeyhtiön päätöksenteosta. Nykytilanteessa yrittäjä voi tehdä itsenäisesti yritystoimintaan liittyviä päätöksiä. Päätöksenteko on nopeaa eikä yrittäjä tarvitse siihen hallituksen tai yhtiökokouksen päätöksiä ja pöytäkirjoja. Osakeyhtiömuotoisessa yrityksessä kokouksia vaativa päätöksenteko hidastuisi nykytilanteeseen verrattuna. Vaikka yrittäjä ja yrittäjäpuoliso muodostaisivat kahdestaan yhtiökokouksen ja kolmestaan yhtiön hallituksen yhden varajäsenen kanssa, olisi päätöksenteko kuitenkin oltaava osakeyhtiölain (624/2006) mukainen ja tämä tarkoittaa muun muassa kirjallisten kokouspöytäkirjojen laatimista. Ennen mahdollista yhtiöittämisspätöstä yrittäjä tulee ymmärtää ja hallita osakeyhtiön toimintatavat sekä sitä ohjaava lainsäädäntö, sillä se poikkeaa merkittävästi case-yrityksen nykyisestä yritysmuodosta.

Verotuksen näkökulmasta tarkasteltuna osakeyhtiön tuloverotus on selkeämpää ja yksinkertaisempaa kuin yksityisen elinkeinoharjoittajan. Luvussa 4.2 esitellyjen tutkimustulosten perusteella voidaan todeta, että case-yrityksen tapauksessa molempina tutkimuksen tarkasteluvuosina verotuksellisia etuja olisi saavutettu, jos yritysmuoto olisi ollut

osakeyhtiö. Edut eivät kuitenkaan olleet niin merkittäviä, että ne olisivat vaikuttaneet suuresti case-yrityksen maksukykyyn. Mikäli case-yrityksen tulos olisi suurempi, myös verotukselliset eroavaisuudet olisivat suurempia ja siten osakeyhtiö saattaisi verotuksellisesta näkökulmasta olla parempi vaihtoehto.

Vastuunjakoon liittyen on todettu aikaisemmin, että yksityinen elinkeinonharjoittaja vastaa henkilökohtaisesti yritystoiminnan sopimuksista, vastuista ja veloista. Osakeyhtiössä osakkaat vastaavat yhtiön sitoumuksista ja velvoitteista siihen sijoittamansa pääoman verran. Tämä toisi yrittäjän näkökulmasta tarkasteltuna taloudellista turvaa, mikäli yrityksellä olisi tulevaisuudessa taloudellisia ongelmia tai se menisi konkurssiin.

Tutkimuksessa pohdittiin vastuunjakoa myös case-yrityksen asuinkiinteistön kannalta; yhtiöittämisellä perheen asunto saataisiin irrotettua yritystoiminnasta. Asuinkiinteistö on sellaista yrittäjän omaisuutta, joka ei liity yritystoimintaan eikä sitä sen vuoksi tarvitse siirtää osakeyhtiön omaisuudeksi. On kuitenkin huomioitava, että rahoittaja saattaa vaatia asuinkiinteistön asettamista rahoituksen vakuudeksi kiinteistökiinnityksenä. Tällöin vastuunjaon näkökulmasta tilanne olisi yksityisenä elinkeinonharjoittajana ja osakeyhtiönä melko sama, sillä yrittäjällä ei ole muuta merkittävän arvokasta omaisuutta irrotettavaksi osakeyhtiön yritystoiminnasta. Autoja lukuun ottamatta muu omaisuus tulisi siirtää perustettavaan osakeyhtiöön, että tuloverolain (1535/1992, 4 luku 24 §) määrittelemät jatkuvuusperiaatteen sekä identtisuuden säilymisen edellytykset täyttyvät.

Kirjanpitolain (1336/1997, 1 luku 1 a §) mukaan case-yritys ei ole nykytilanteessa kirjanpitovelvollinen vaan yritystoimintaa koskee muistiinpanovelvollisuus (Laki verotusmenettelystä 1558/1195). Osakeyhtiössä tulee olla kahdenkertainen kirjanpito (Kirjanpitolaki 1336/1997, 1 luku 2 §). Teoriassa ero kirjanpitovelvollisuudessa on merkittävä mutta käytännössä sekä nykytilanteessa muistiinpanovelvollisuuden täyttymisestä, että mahdollisessa osakeyhtiön tilanteessa kahdenkertaisesta kirjanpidosta huolehtii tilitoimisto, jolle kirjanpito on tälläkin hetkellä ulkoistettuna.

Nykytilanteessa yrittäjä voi tehdä varojennostoja yksityisottoina yrityksen tililtä yksityistalouden tilille. Yksityisenä elinkeinonharjoittajana hänen ei tarvitse maksaa näistä siirroista veroja, kuten ansiotulo- ja pääomaveroa. Osakeyhtiössä vastaava toiminta ei ole

mahdollista. Case-yrityksessä yrittäjä ei maksa itselleen varsinaista palkkaa edellä mainittujen varojennostojen lisäksi.

Osakeyhtiössä yrittäjälle itselleen maksettava palkka tulee verottaa ansiotulona yrittäjän henkilökohtaisen veroprosentin mukaisesti. Palkanmaksu vähentää verotettavaa tuloa ja siten tuloveron määrää mutta ansiotulon verotus kasvattaa maksettavan veron kokonaismäärää. Tutkimuksessa tehtiin vertailu siitä, miten verojen määrä muuttuu, jos yrittäjän palkka maksetaan ansiotulojen sijaan osinkoina. Osingoista maksettava verojen määrä oli tulosten perusteella huomattavasti vähemmän kuin ansiotulosta maksettava verojen määrä. Osinkojen maksaminen vaikuttaa kuitenkin verotettavaan tuloon ja tuloveron määrään, sillä osinkoja ei vähennetä yrityksen verotettavasta tulosta toisin kuin palkkaa. Johtopäätöksenä voidaan todeta, että maksamalla yrittäjän palkka osinkoina, verotuksellinen hyöty jää pieneksi.

Laadullisen tutkimuksen avulla selvitettyt hallinnolliset ja verotukselliset eroavaisuudet yksityisen elinkeinonharjoittajan ja osakeyhtiön välillä eivät kokonaisuutena ole niin merkittäviä, että voitaisiin todeta osakeyhtiön olevan case-yrityksen tapauksessa selkeästi parempi yritysmuoto. Samaan johtopäätökseen oli opinnäytetyössään päätenyt Anne Tolonen (2019, s. 29). Tolosen tutkimuksessa case-yritys oli myös pohtinut, saavutettaisiinko osakeyhtiöittämisellä verotuksellisia hyötyjä mutta johtopäätöksenä todettiin, että nykyisellä yrityksen tuloksella verohyötyjä ei ole. Tulos oli suurusluokaltaan verrattavissa tämän tutkimuksen toimeksiannon tehneen yrityksen tulokseen tarkasteluvuosina.

Mikäli case-yrittäjän harjoittama maataloustuotanto laajentuu, maatalouden tulos kasvaa tai yritykseen palkataan esimerkiksi vakituisia työntekijöitä, osakeyhtiöittäminen mahdollisuutta voidaan tarkastella tällöin uudelleen ja hyödyntää tätä opinnäytetyötä uuden tarkastelun pohjana. Myös siinä tapauksessa, että yritykseen oltaisiin ottamassa uusia osakkaita kuten yrittäjän lapsia mukaan, osakeyhtiöittäminen saattaa nousta uudelleen ajankoh- taiseksi yritysmuodoksi.

5.2 Opinnäytetyön arviointi ja jatkotutkimusehdotukset

Mielestäni opinnäytetyö vastaa tutkimusprosessin alussa asetettuihin tavoitteisiin, tutkimusongelmaan ja -kysymyksiin. Toimeksiannon tavoitteena oli antaa case-yrityksen tilanteeseen esiselvitys osakeyhtiöittämisestä valikoiduista näkökulmista ja mielestäni tämä tavoite saavutettiin.

Opinnäytetyö oli prosessina mielenkiintoinen ja kirjoittaminen oli mielekästä, sillä tutkimusta tehtiin todelliseen tarpeeseen ja aihe oli toimeksiantajalle ajankohtainen. Tutkimukseen hyödynnettävää aineistoa oli saatavilla paljon. Opinnäytetyön lähteinä käytettiin luotettavia lähteitä ja tietoa haettiin Verohallinnon ohjeistuksista sekä lainsäädännöstä. Muita hyödyllisiä lähteitä olivat muun muassa Luonnonvarakeskus Luken tilastot sekä Suomen yrittäjien verkkosivut. Verotukselliset seikat olivat monimutkaisia. Niiden ymmärtäminen ja sisäistäminen oli välillä haasteellista. Maatilayrittäjänä ja oman ammatillisen osaamisen kannalta koen kuitenkin, että verotuksellisten kokonaisuuksien ymmärtäminen on tärkeää ja sen vuoksi esiselvitystä varten tehty tutkimustyö oli tarpeellista lisäoppia itselleni.

Kvalitatiivinen tutkimus oli toimiva tutkimusmenetelmä tälle työlle. Hallinnollisten näkökulmien valinnan tueksi olisin halunnut asiantuntijoiden tai osakeyhtiöittäneiden yrittäjien kommentit, mutta useista yhteydenotoista huolimatta en niitä saanut. Jatkotutkimuksena voisi tutkia esimerkiksi teemahaastatteluiden avulla osakeyhtiöittämisestä tehneitä maatilayrittäjiä ja sitä, ovatko he olleet tyytyväisiä yritysmuodon vaihtamiseen. Tutkimusta voisi tehdä tässä tutkimuksessa käytettyjen hallinnollisten näkökulmien pohjalta.

LÄHTEET

- Hiltunen, A. (12.11.2019). *Milloin maatila kannattaa yhtiöittää*. Pohjois-Savon Osuuspankki. [PowerPoint-esitys]. [https://pohjois-savo.mtk.fi/documents/197480/0/Maati-
lan+yhti%C3%B6itt%C3%A4minen+MTK-+tilaisuus%2C+Suonenjoki_OP+Pohjois-
Savo+yhti%C3%B6itt%C3%A4minen_12112019.pdf/f9fa30b4-32d5-de33-40b3-
1c1665f911a9?t=1575552242143](https://pohjois-savo.mtk.fi/documents/197480/0/Maati-
lan+yhti%C3%B6itt%C3%A4minen+MTK-+tilaisuus%2C+Suonenjoki_OP+Pohjois-
Savo+yhti%C3%B6itt%C3%A4minen_12112019.pdf/f9fa30b4-32d5-de33-40b3-
1c1665f911a9?t=1575552242143)
- Ihalainen, J. & Suutari, R. (2019). *Maatilayrityksen yhtiöittämisen esiselvitys: Case X* [AMK-opinnäytetyö, Saimaan ammattikorkeakoulu]. Theseus. [https://www.the-
seus.fi/bitstream/handle/10024/221244/ihalainen_jutta_suutari_riikka.pdf?se-
quence=2&isAllowed=y](https://www.the-
seus.fi/bitstream/handle/10024/221244/ihalainen_jutta_suutari_riikka.pdf?se-
quence=2&isAllowed=y)
- Kananen, J. (2017). *Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä*. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kirjanpitolaki 1336/1997. <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971336#L1P1>
- Kiviranta, E., & Kiviranta, T. (2000). *Maatilaverotus*. WSOYpro.
- Laki verotusmenettelystä 1558/1995. [https://www.finlex.fi/fi/laki/ajan-
tasa/1995/19951558#L2P12](https://www.finlex.fi/fi/laki/ajan-
tasa/1995/19951558#L2P12)
- Linna, S-L. (2019). *Maatilan osakeyhtiöittäminen* [AMK-opinnäytetyö, Centria-ammattikorkeakoulu]. Theseus. [https://www.theseus.fi/bitstream/han-
dle/10024/260643/Linna%20Sirpa-Liisa.pdf?sequence=2&isAllowed=y](https://www.theseus.fi/bitstream/han-
dle/10024/260643/Linna%20Sirpa-Liisa.pdf?sequence=2&isAllowed=y)
- Luonnonvarakeskus (Luke). (i.a.-a). *Maatalous- ja puutarhayritysten lukumäärä ELY-keskuksittain*. Valitut muuttujat: 2010-2020, ELY-keskus ja maatalous- ja puutarhayritykset. [https://statdb.luke.fi/PXWeb/pxweb/fi/LUKE/LUKE__02%20Maatalous__02%20Ra-
kenne__02%20Maatalous-%20ja%20puutarhayritysten%20rakenne/01_Maata-
lous_ja_puutarhayrit_lkm_ELY.px/table/tableViewLayout2/](https://statdb.luke.fi/PXWeb/pxweb/fi/LUKE/LUKE__02%20Maatalous__02%20Ra-
kenne__02%20Maatalous-%20ja%20puutarhayritysten%20rakenne/01_Maata-
lous_ja_puutarhayrit_lkm_ELY.px/table/tableViewLayout2/)
- Luonnonvarakeskus (Luke). (i.a.-b). *Maatalous- ja puutarhayritysten lukumäärä oikeudellisen muodon mukaan*. Valitut muuttujat: 2010-2020, ELY-keskus ja oikeudellinen muoto. [https://statdb.luke.fi/PXWeb/pxweb/fi/LUKE/LUKE__02%20Maata-
lous__02%20Rakenne__02%20Maatalous-%20ja%20puutarhayritysten%20ra-
kenne/04_Maatalous_ja_puutarhayrit_lkm_omistajaryh.px/table/tableViewLayout1/](https://statdb.luke.fi/PXWeb/pxweb/fi/LUKE/LUKE__02%20Maata-
lous__02%20Rakenne__02%20Maatalous-%20ja%20puutarhayritysten%20ra-
kenne/04_Maatalous_ja_puutarhayrit_lkm_omistajaryh.px/table/tableViewLayout1/)
- Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus, Enroth, A., Harmoinen, T. & Österman, P. (2007). *Maatilayrityksen yhtiöittäminen*. ProAgria maaseutukeskusten Liitto; Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus.
- Maatilatalouden tuloverolaki 543/1967. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1967/19670543>

Osakeyhtiölaki 624/2006. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060624#O2L6P3>

Pulkkinen, M. (12.6.2017). Maatilan yhtiöittämisellä on monta etua. *Maaseudun Tulevaisuus*. <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/maatalous/54cf93b0-0b04-54c2-ba90-f1fc857129e1>

Puranen, N. (i.a.). *Mikä on yhtiöjärjestys*. Oikeustiede.com.

Suomen yrittäjät. (i.a.-a). *Palkanmaksu yrittäjälle*. <https://www.yrittajat.fi/tietopankki/verotaja-talous/taloushallinto/palkanmaksu-yrittajalle/>

Suomen yrittäjät. (i.a.-b). *Toiminimi*. <https://www.yrittajat.fi/tietopankki/yrittajaksi-ryhtyminen/yrittajamuodot/toiminimi/>

Tilintarkastuslaki 1141/2015. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151141#L1>

Tolonen, A. (2019). *Yhtiöittämisselvitys-case; maatilayrityksestä osakeyhtiöksi* [AMK-opin näytetyö, Saimaan ammattikorkeakoulu]. Theseus. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/166645/Tolonen_Ane.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Tuloverolaki 1535/1992. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19921535#O2L4P24>

Verohallinto. (2017). *Verohallinnon päätös muistiinpanovelvollisuudesta*. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/paatokset/60371/verohallinnon-p%C3%A4%C3%A4t%C3%B6s-muistiinpanovelvollisuudesta/>

Verohallinto. (2019). *Yrittäjävähennys maataloudenharjoittajan ja maatalousyhtymän osakkaan verotuksessa*. <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/maatalousyrittaja/tuloverotus/maatalouden-tulot-ja-menot/yrittajavahennys-maataloudessa/>

Verohallinto. (2020). *Toimintamuodon muutos osakeyhtiöksi*. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48395/toimintamuodon-muutos-osakeyhti%C3%B6ksi2/>

Verohallinto. (2021a). *Osakeyhtiön ja osuuskunnan tuloverotus*. <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/osakeyhtio-ja-osuuskunta/tuloverotus/>

Verohallinto. (2021b). *Maatilan yhtiöittäminen*. <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/maatalousyrittaja/maatilan-yhtioittaminen/>

Verohallinto. (2021c). *Kuntien ja seurakuntien tuloveroprosentit vuonna 2022*. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/paatokset/47465/kuntien-ja-seurakuntien-tuloveroprosentit-vuonna-2022/>

Verohallinto. (2022a). *Osingot listaamattomasta yhtiöstä*. <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/sijoitukset/osingot/osingot-listaamattomasta-yhtiosta/>

Verohallinto. (2022b). *Eräiden yhteisöjen tulolähdejaon poistaminen.*

<https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/77302/eraiden-yhteisojen-tulolahdejaon-poistaminen3/#2-elinkeinoverolain-soveltamisala>

Vilka, H. (2021). *Tutki ja kehitä* (5. p.). PS-kustannus.